

Bandvormige horizontale impressies aan de onderbenen bij een baby

Een bijzonder geval van semicirculaire lipoatrofie

P.J.M. Berretty

Dermatoloog, Cosmetische Kliniek Perfect Skin, Eindhoven

*Correspondentieadres:
Dr. P.J.M. Berretty
E-mail: p.berretty@perfect-skin.nl*

Een gezond meisje van 8 maanden oud werd gezien in verband met het tot ontwikkeling komen van huidveranderingen aan de onderbeentjes. Bij onderzoek werden bandvormige horizontale impressies boven de enkels aangetroffen. Ter plaatse werden geen andere afwijkingen gezien, met name geen roodheid of verharding van het onderliggende weefsel. Patiëntje gaf geen pijn aan. De huid voelde soepel aan. De overige huid vertoonde eveneens geen pathologische veranderingen. De verdere anamnese leerde dat de veranderingen zich hadden ontwikkeld tijdens het langdurig (maanden) dragen van een pavlikbandage die werd voorgeschreven voor een vastgestelde heupdysplasie. Op het moment van onderzoek was het dragen van de bandage een maand gestopt (figuur 1). De enkelbandjes van de bandage hadden ter hoogte van de impressies gezeten (figuur 2). Na stoppen met het dragen van de voorgeschreven bandage trad een langzaam herstel van de afwijking op. De impressies in de huid vervlakten geleidelijk, maar bleven gedurende meer dan een half jaar zichtbaar. Na een jaar waren de afwijkingen niet meer waar te nemen. Bij palpatie werd nog wel een horizontale delle gevoeld in het subcutane vet.

DIAGNOSE

Op grond van het feit dat de aangetroffen bandvormige impressies werden aangetroffen op de plaats waar de onderste beenmanchet van de pavlikbanda-

Figuur 1. Bandvormige impressie aan de enkel. Bevinding een maand na het stoppen met het dragen van de pavlikbandage.

Pavlikbandage

Figuur 2. De pavlikbandage. Beenband ter hoogte van de enkel.

ge tegen de huid had gedrukt als de knietjes werden gestrekt, werd de diagnose semicirculaire lipoatrofie gesteld.

BESPREKING

De diagnose semicirculaire lipoatrofie wordt sinds enkele decennia gemeld. De afwijking wordt veroorzaakt door wisselende druk tegen de huid waardoor subcutaan vet wordt beschadigd en verdwijnt. Dit verdwijnen van subcutaan vet door (micro)traumata uit zich in impressies in de huid. De diagnose wordt bijna altijd bij vrouwen gesteld. In de literatuur wordt deze vorm van vetverlies vooral aan de bovenbenen beschreven. Als oorzaak van semicirculaire lipoatrofie wordt vaak de werksituatie genoemd. Druk van de rand van een bureau tegen de bovenbenen is een voorbeeld van de oorzaak van semicirculair vetverlies. Microscopisch kunnen afwijkingen aangetroffen worden passend bij een traumatische panniculitis.¹ De voor een heupdysplasie voorgeschreven pavlikbandage brengt de beentjes in een spreidstand en zorgt ervoor dat de heupkop in de heupkom wordt gedrukt. In deze stand wordt steeds als de beentjes gestrekt worden druk op de huid uitgeoefend via de onderbeenmanchet.

DIFFERENTIËLE DIAGNOSE

Bij het vaststellen van de oorzaak van bandvormige impressies in de huid moet voor de differentiële diagnose gedacht worden aan bandvormige veranderingen in het bindweefsel (vast aanvoelende sclerodermiforme veranderingen) of het verdwijnen van onderliggend vetweefsel door een panniculitis. Een voorbeeld is het ontstaan van een panniculitis door subcutane insuline-injecties waardoor vetver-

lies optreedt.² Bij kinderen wordt annulaire lipoatrofie ter hoogte van de enkels beschreven als gevolg van een panniculitis in combinatie met een auto-immuunafwijking zoals een hashimothyreoiditis.³ De afwijking komt vooral bij meisjes voor. Het is niet duidelijk waarom de enkels de predilectieplaats zijn voor deze vetontstekingen. Een zeldzame aangeboren afwijking, waarbij zich symmetrisch (ringvormige) groeven ter hoogte van de extremiteiten en romp hebben gevormd, staat bekend als het 'michelinbandsyndroom'. Deze groeven ontstaan door overmatige vetvorming (naevus lipomatosis).⁴

BEHANDELING

Behandeling van semicirculaire lipoatrofie zal vooral moeten bestaan uit het nemen van preventieve maatregelen en het verminderen van repeterende drukmomenten op de huid. Voorkomen of verminderen van (langdurige) druk op de huid is noodzakelijk omdat volledig herstel van de semicirculaire lipoatrofie niet altijd optreedt.

LITERATUUR

1. Gómez-Espejo E, Pérez-Bernal B, Camacho-Martínez M. A new case of semicircular lipoatrophy associated with repeated external microtraumas and review of the literature. *JEADV* 2005;19:459-61.
2. Reeves WG, Allen BR, Tattersall RB. Insulin induced lipoatrophy: evidence for an immune pathogenesis. *Br Med J* 1980;280:1500-3.
3. Kerns MJ, Stinehelfer S, Mutasim DF en Zalla MJ. Annular lipoatrophy of the ankles: case report and review of the literature. *Pediatr Dermatol* 2011;28:142-5.
4. Ross CM. Generalised folded skin with an underlying lipomatous nevus: "The Michelin tire baby". *Arch Dermatol* 1969;100:320-3.

SAMENVATTING

Semicirculaire lipoatrofie aan de bovenbenen bij vrouwen is meerdere malen gemeld. De afwijking berust op het verdwijnen van subcutaan vetweefsel ten gevolge van repeterende druk op de huid. Beschreven wordt het tot ontwikkeling komen van semicirculaire lipoatrofie ter hoogte van de enkels bij een baby als gevolg van het dragen van een pavlikbandage.

TREFWOORDEN

semicirculaire lipoatrofie – enkels – baby – pavlikbandage

SUMMARY

Semi-circular lipoatrophy of the thighs in women has been reported several times. The disorder is based on the disappearance of subcutaneous adipose tissue as a result of repetitive pressure on the skin. Described is the development of semi-circular lipoatrophy of the ankles in a baby wearing a Pavlik bandage.

KEYWORDS

semicircular lipoatrophy – ankles – baby – Pavlik bandage